

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren.

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

32. årg.

Bergen, Torsdag 19. desember 1946.

Nr 49

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Kr. 16.00 utenlands.
Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850.
Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Uken som endte 14. desember.

Alminnelig bra bankfiske for Sogn og Fjordane og Møre, meget godt bankfiske fra Vardø og Båtsfjord.

Årets første skreifangst til Tromsø.

Avtagende sildefiske i uken.

Det var forholdsvis bra værforhold i uken som endte 14. desember, og til dels bra fiske. Fetsild- og småsildfisket i Troms og på Helgeland var ganske godt til å begynne med i uken, men dabbet senere betydelig av. I Trøndelag var sildefisket lite. Det ble drevet et godt bankfiske fra Måløy og Møre. Bankfisket fra Vardø og Båtsfjord er fortsatt utmerket. Årets første skreifangst ble innbrakt til Tromsø den 14. desember. Håbrandfisket var bra. Kystfisket gir nå til dels godt utbytte i flere distrikter. Således er der bra med fisk i Finnmark også utenom bankfisket. Det framholdes også at fisket i Troms er bra. Vesterålen har bra seifiske for tiden. Rusefisket på strekningen Helgeland—Nordmøre gir jevnt utbytte. Fra Møre meldes det om gode fangster av fin vintersei på Mebotn. Fra Sørlandet meldes det om ytterst smått fiske grunnet kuling.

Fetsild- og småsildfisket.

I Troms gikk det tilbake med sildefisket fram gjennom uken. Der ble fisket en del i Dyrøysund og Salangen (hermetikkvare), dertil på Kvefjord, Kalfjord, Katfjord og andre fjorder. Årsaken til at silden ble vekk mot slutten av uken sis å være at det slo inn med mildt vær, som bevirket at silden satte seg ned

på dypere vann, hvor det ikke var råd å få tak i den. For øvrig opplyses fra Troms at en del fartøyer nå begynner å legge opp for julen. På Helgeland ble det fisket på Sjona, Halsfjord, Rana, Leirfjord, Mel-fjord osv. Der var til dels bra fiske. Samlet fangst for Nord-Norge i uken var 22 000 hl, derav 12 000 hl på Troms og 10 000 hl på Helgeland. Av fangsten ble ca. $\frac{1}{4}$ anvendt til hermetikk, $\frac{1}{4}$ til frysing for eksport og resten fordelt på sildolje og andre anvendelser.

I Sør-Trøndelag foregikk det litt fiske ved Levanger med en samlet ukefangst på 2000 hl, hvorav 200 hl fetsild, som ble saltet. Ved ukeskiftet var fisket smått, og samtlige bruk lå da i Trondheim for å gå hjem til jul.

På Møre ble det i siste uke fisket 250 hl sild, 60 pst. 13—19 og 40 pst. 20—34 stk. pr. kg, ved Tomren i Romsdal. For øvrig foregikk det ikke noe fiske av betydning sør for Trøndelag.

Brislingfisket.

En regner med at fisket er slutt for i år. Det ligger muligens et enkelt lag igjen i Sogn, men de øvrige har lagt opp.

Hermetikkindustrien oppgir sine råstofftilførsler pr. 30. november til 631 812 skjegger primabrisling, 13 020 skjegger primablanding, 16 234 skjegger Y-vare, tilsammen 661 066 skjegger mot samtidig i 1945 357 658 skjegger.

Bankfisket.

Det meldes om gjennomgående bra bankfiske både for Måløy og Møre. For Måløy var ukepartiet 269 tonn, hvorav nevnes 47 tonn lange, 19 tonn brosme, 1,6 tonn kveite, 2 tonn skate og 190 tonn pigghå. På Møre var ukefangsten 229 tonn, hvorav 21 tonn torsk, 6 tonn sei, 76 tonn lange, 28 tonn brosme, 13 tonn hyse, 2,7 tonn kveite, 18 tonn skate, 55 tonn pigghå og 5,4 tonn krabbe. Fisket foregikk på Botnane og ga gode fangster, dog noe avtakende mot slutten av uken.

Fra Østfinnmark meldes det om fortsatt særdeles godt bankfiske fra Vardø og Båtsfjord. I uken til 8. desember ble det i fylket fisket 347 tonn torsk og 435 tonn hyse — det alt overveiende i Østfinnmark. Siden vårfiskets slutt den 23. juni er der i fylket ilandbrakt tilsammen 10 242 tonn fisk, hvorav blant annet 1322 tonn hyse og 1150 tonn torsk.

Håbrandfisket.

Det meldes også i siste uke om ganske bra håbrandfiske på Jærenrevet. Til Bergen kom det inn 14 båter med fangster på 2500 til 8000 kg, tilsammen 60 000 kg. En del båter ligger fremdeles på feltet, mens andre har avsluttet driften til over jul.

Skreifisket.

Til Tromsø innkom den 14. desember en motorkutter med 9000 kg torsk, det alt overveiende skrei, som var tatt på Fugløybanken. Flere båter gikk ut straks etter, og andre gjør seg klar. Utsiktene ble regnet som gode.

Kystfisket for øvrig.

Fra Tromsø framholdes det at kystfisket er rikt i fylket. Tromsø by ble i uken tilført av kystfanget fisk 56 tonn, hvorav 29 tonn torsk, 15 tonn hyse, 7 tonn kveite og 8 tonn flyndre. I Vesterålen går det forholdsviss bra med seifisket. Det meldes således om en ukefangst på 60 tonn sei i Bø og for Andenes er det i løpet av november fisket 295 tonn. Om rusefisket på strekningen Helgeland—Nordmøre meldes at dette holder seg jevnt. I siste uke ble det tilført fordelingsstedene tilsammen ca. 100 000 kg, hvorav til Mosjøen 30 000 kg, Trondheim 40 000 kg og Bergen vel 30 000

kg. Fra Møre meldes at det har slått til med godt seifiske på snøre på Mebotn. Tremannsbåter hadde i slutten av siste uke opp til 1200 stykker stor, pen vintersei. Samtidig opplyses at bankfiskerne har dradd fra 2 til 300 stykker sei på båten med snøre under linefisket. Fra Stavanger meldes det om et par Nord-sjøfangster, på hver nærmere 4000 kg hyse. Fra Sørlandet framholdes det at fisket i siste uke har vært lite.

Hummerfisket.

Det meddeles at utbyttet av hummerfisket i de herreder i Rogaland hvor fredningen ble opphevet den 1. desember, har gitt et utbytte som ligger litt i underkant av det normale. For øvrig meldes det om store, til dels stigende priser på auksjonene. Fra Stavanger nevnes således priser på både kr. 8,84 og kr. 8,92 pr. kg til fisker.

Forsøksfiske etter storsild.

Natt til 13. desember forsøkte en driver etter storsild på feltet 32 kvartmil nordvest av Halten. Der ble trukket svarte garn.

W. MARSTRANDER & CO. LTD.

9, Bath Terrace, Gosforth, NEWCASTLE-ON-TYNE, 3.

Autorisert av det Britiske Matforsynings Ministerium for import og forhandl. av fisk.

Maksimal priser betales for:
Prima fersk Kveite, Flyndre,
Hyse, Torsk, Rogn og Reker.

Bankforbindelser:
Midland Bank Ltd., Gosforth.
Fellesbanken A.S., Oslo.
Bergens Privatbank, Bergen.
S. Helgelands Kreditbank,
Brønnøysund.

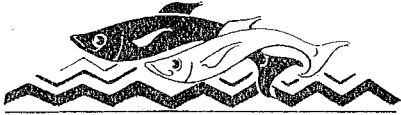
Telegrafer offerter til:
Marstrander Gosforth/Tyne.

Sommer- og høstfisket i Finnmark. Fisk brakt i land i Finnmark fylke i tiden 23. juni—7. des. 1946.

Fiskesort	Fangst- mengde	Anvendelse			
		Saltet	Hengt	Iset	Filet
	kg	kg	kg	kg	kg
Torsk	1 149 606	340 684	1 145 546	761 646	1 730
Hyse.....	1 322 511	52 345	67 930	120 236	—
Sei.....	6 764 863	5 217 521	17 336	153 006	—
Brosme	44 223	26 219	8 424	9 580	—
Kveite	362 822	10	—	362 812	—
Flyndre	429 024	—	—	429 024	—
Steinbit.....	169 361	161 001	—	8 360	—
I alt	10 242 410	5 797 780	139 236	430 364	1 730

Merk: I forbindelse med fisketallene oppgis i samlet leveringsmengde 7473 hl. Ennvidere oppgis 1295 hl damptran og 59 hl lever til annen tran.

¹⁾ Herav som rotskjær 3775 kg.

Litt
av hvert.

Ut-
landet.

Akkar som agn under vinterfisket. For linefiskere er agnforsyningen under vinterfisket av den største viktighet. Av de forskjellige agnsorter som nyttes er den overveiende del frossen stor- og vårsild.

Akkar har fra gammelt av vært nyttet som agn, særlig i Troms og Finnmark, men også for Vesterålen og Lofoten. Akkaren har vært nyttet både fersk, tørket, saltet og som frossen vare. Siden høsten 1941 har det ikke vært formærket akkar under kysten så de siste år har ikke fiskerne kunnet nyttiggjøre seg akkar som agn. I år derimot har en den siste måned fått akkar for Andenes og fra flere av de andre kjente akkarsteder har det i de siste dager vært akkarsyner. Det skulle i år være utsikter for at akkaren skulle komme under land. For på noen måte å nyttiggjøre seg de mengder av akkar som måtte komme inn under kysten er det av den største betydning at fiskerne i størst mulig utstrekning fisker akkar selv og lagrer den.

Fiskerne vil i stor utstrekning selv bli nødsaget til å prekevere sin fangst til belling eller gorr. På steder hvor det er tørkesjær, naust eller annen luftig plass bør en tørke akkaren som belling. En kan også tørke under brygge, iallfall bør akkaren tørkes under tak. Den akkar en får fryseplass for må snarest komme på fryseri og akkar til tørking må snarest mulig sløyes og henges. Den bør helst legges over to strenger med innsiden opp og under tørking ha tilsyn så den ikke surner. Den må absolutt ikke ligge dobbelt. Gorret bør helst lakesaltes og etter tre uker legges om for tørrsalting.

Fiskeridepartementet har i år stillet til disposisjon inntil 30 000 kroner til dekning av utgifter ved lagring av frossen akkar og tørket akkarbelling til fiskere som skaffer seg reservelager av agn til eget bruk. Midlene administreres av S/L Fiskernes Agnforsyning. («Lofotposten» 30. november).

Klippfiskens Norges beste ambassadør i Argentina. I Argentina er klippfiskens Norges beste ambassadør. Argentinerne synes, enten De tror det eller ikke, at klippfisk er like godt som kjøtt, en vare som de elsker over alt på jorden. Men da argentinerne er et av de største matproduserende land i verden, har ikke FAO etter krigen tillatt særlig stor import av klippfisk fra Norge, forteller den norske presseattasjen i Buenos Aires, Leif Borthen, til «Verdens Gang». De små kvanta som er blitt sendt nedover har bare de rikeste fått nytte godt av. Denne urettferdighet har skapt stor misnøye i de brede befolkningslag.

Når jeg har bruk for en taxi, og sjåføren hører at jeg er nordmann, hender det stadig vekk at jeg blir spurt om når det skal bli skikkelige priser på den norske klippfisk. Dette forteller litt om den popularitet og hvor ettertraktet dette typiske norske eksportproduktet er i Argentina. Jeg håper for vår egen del at klippfiskeeksporten snarest må komme over i normal gjenge, slik at argentinernes klippfisk-hunger kan bli stilt. Det vil spare meg for å besvare mange ubehagelige spørsmål. (Ifølge en uttalelse fra presseattasjé Leif Borthen til «Verdens Gang»).

Årsrapport for 1946 fra Herring Industry Board. Store fremtidsplaner for britisk sildefiske.

»Fish Trades Gazette« for 30. november 1946 inneholder en omtale av Herring Industry Boards årsrapport for 1946, som vi gjengir:

»En reorganisasjon og fornyelse av det næringsliv som bygger på det britiske sildefiske må bli planlagt og gjennomført som en felles sak og ikke gjennom en rekke individuelle problemstillinger innen de enkelte grener av næringen. Hvert enkelt fangstområde må ses som en særskilt enhet og utvikles i økonomisk henseende med det for øye at dets geografiske beliggenhet og fiskerimessige egenart kommer til sin rett.«

Dette er de hovedretningslinjer som foreslås i «Proposals for The Reorganisation and Development of The Herring Industry» — utgitt som tillegg til Herring Industry Boards årsrapport nr. 11.

Målet for The Boards planer er å skape muligheter for størst mulig fiske uten restriktive inngrep og uten prisfall. Der skal legges grunnlaget for en maksimal omsetning til stabile priser. For å oppnå dette må næringen kunne regne med avtaksmuligheter som fra dag til dag kan ta imot fangstmengder av høyst forskjellig størrelse.

Anvendelsen av det nyeste på forskningens område og moderne industrielle metoder kan gi sildefisket en ny, rommeligere og rikere ramme. Der framheves også nødvendigheten av gjensidig tillit og forståelse av problemene innen den ut av lage komne sildefiskenæring, som heller ikke vil tiltrekke seg den fornødne kapital med mindre der blir kreert en disiplinær gjensidighet gjennom forståelsen av at næringsens problemer er felles for alle dens grener.

I og med gjennomførelsen av sin generalplan forutsetter H. I. B. at fisket vil bli drevet av en flåte på 1000 større moderne fartøyer foruten mindre fartøyer, for hvilke det vil høve å drive spesielle sildefiskerier på lokale områder. Fiskeriantallet i hovedflåten må forutsettes å ville bli 12 000 mann.

Etter å ha gitt et resymé av tidligere tiders fiske, konkluderer The Board med at den årlige avkastning bør kunne komme opp i 3 000 000 crans uten at dette vil medføre noen forringelse av bestanden på feltene. The Board har satt seg nevnte fangstmengde som mål for året 1951. Kvantummet er dobbelt så stort som utbyttet av britisk sildefiske i 1938.

The Board venter ikke å kunne selge 2 sild, hvor der før bare ble solgt en. Dets forslag er å innføre sild på markeder som hittil ikke er utforsket eller tilstrekkelig påaktet. Hurtigfrysingen fører med seg muligheter for å utnytte i salgsøyemed hjemlige og oversjøiske markeder som hittil ikke har vært tilgjengelige på grunn av distribusjonsvansker i forbindelse med varens ringe holdbarhet.

Der ventes betydelig utvikling innen kort tid i kjøletransport pr. jernbane og vei. The Board har vært i forbindelse med jernbaneselskapene og »er overbevist om at anskaffelsen av et betydelig og dertil egnet rullende materiale og påfølgende tilretteleggelse av trafikken i vesentlig grad

kan medvirke til å skape en større fersksildomsetning på hjemmemarkedet i de viktigste fiskesesonger.

Hurtigfrysing — under myndighet av H. I. B. i rivende utvikling de førstkomende år — åpner muligheter til å holde betydelige lagre av sommer- og høstfangnet sild for salg i de måneder hvor forsyningene er knappe. Opprettelsen av hurtigfryserier og forbedringene i transportmulighetene vil etter The Boards syn fordoble hjemmeforbruket av fersk

Ilandbrakt fisk til Tromsø i tiden 1. januar til 7. desember 1946.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse		
		Iset	Saltet	Filet
	kg	kg	kg	kg
Torsk	2 298 369	451 295	1 692 722	154 352
Sei	1 296 027	20 130	501 426	774 471
Lange	8 403	15	7 828	560
Brosme	209 925	35	209 290	600
Hyse	158 940	126 871	32 069	—
Kveite	459 485	459 485	—	—
Gullflyndre, rødsp.	69 536	69 536	—	—
Smørflyndre	1 380	1 380	—	—
Uer (rødfisk)	6 345	6 345	—	—
Steinbit	119 385	119 385	—	—
Makrellstørje	1 889	1 889	—	—
Håbrand	87	87	—	—
I alt	4 629 771	1 256 453	2 443 335	929 983

Fisk brakt i land til Andenes i tiden 1. januar til utgangen av november 1946.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse		
		Iset	Saltet	Hengt
	kg.	kg.	kg.	kg.
Torsk	2 818 855	964 915	1 395 640	458 300
Uer	403 310	383 720	19 590	—
Blåkveite	601 410	443 760	157 650	—
Lange	359 055	259 980	85 255	13 820
Brosme	187 470	120 450	51 310	15 710
Sei	468 565	394 625	55 690	18 250
Hyse	133 300	130 840	2 460	—
Norsk-kveite	53 960	53 960	—	—
Flyndre	2 230	2 230	—	—
Håbrand	7 415	7 415	—	—
I alt	5 035 570	2 761 895	1 767 595	506 080

Tilgang i november måned: Sei 294 645 kg, lange og brosmen 10 015, norsk-kveite 6 670, håbrand 5 345, torsk 2 350, hyse 280 kg.

Seilever 402 hl. leverholdighet 710, fiskevekt 220 (sei) tran % ukjent.

For Andenes driftet pr. 30/11 23 båter med tilsammen 161 mann.

sild, og innebære omsetningsmuligheter for 450 000 crans pr. år.

The Board antar at krigen har brakt røkesild på mangt et bord hvor den tidligere ikke var kjent, og at den her skapte etterspørsel vil holde seg og medføre et årlig avtak av ytterligere 450 000 crans i form av kippers, rundrøkt sild og vanlig røkesild av den type som brukes på oversjøiske varme markeder. The Board har ikke et så pessimistisk syn »at øket tilgang på bacon og egg nødvendigvis behøver å bety en redusert etterspørsel etter kippers«. En gjennomgripende forbedring av den kvalitative standard, formodes å ville resultere i øket etterspørsel etter kippers utenlands. Kippers og hurtigfrossen sild vil i henhold til The Boards målsetting resultere i en årlig eksport av 150 000 crans. Eksporten av hermetisert og marinert sild skal, foreslås det, nå et oppsatt mål på 100 000 crans.

Mangelen på trelast må antas å få en uheldig virkning for saltsildbransjen. Mangelen på stav og de sterkt økte produksjonskostninger i tønnefabrikkene oppmuntrer til nærmere undersøkelse av mulighetene for å benytte annen alternativ pakning for saltsild.

»The Board finner,« sier rapporten, »at søkingen etter nye emballasjematerialer må gå hånd i hånd med en forbedring i den måte hvorpå produktene presenterer seg for forbrukeren med det for øye å kunne vinne innpass hos en ny kundekrets«.

Selv om man anvender de nyeste vitenskapelige metoder fiskeriteknisk for å skape jevnest mulig fiske, er det ikke til å unngå store vekslinger med hensyn til ilandbrakte kvanta. Hvis fangstmulighetene skal kunne utnyttes til sitt ytterste, vil det ofte hende at de daglige fangstmål blir overskredet. Da saltingen med den planlagte tingenes tilstand ikke lenger kan yte den »buffer«-tjeneste, som tidligere var av sådan uvurderlig betydning for næringen, vil spørsmålet om anvendelsen av overskuddssilden bli et problem av større rekkevidde enn noensinne før.

Overskuddssild er en viktig kilde til utvinning av spiseoljer. Framstillingsprosessen er enkel og de anvendte metoder gjennomgås nå for å gjennomføre den mest effektive og billigst mulige produksjon. Det ved oljeutvinningen tiloversblevne materiale har et meget høyt proteininnhold, og er velskikket til kreaturfor. »Betydningen av dette for et land, som må importere vesentlige deler av sitt kreaturfor kan ikke overvurderes«.

Ved siden av at sildemelet kan benyttes til kreaturfor har en også det håp at prosessen kan tillempes derhen at det kan lykkes å framstille et næringsmiddel skikket for menneskelige konsum, da spesielt med henblikk på tropiske områder, hvor mangelen på proteinholdige næringsmidler er åpenbar.

En sildoljeindustri forutsettes derfor ikke bare som en avtaker av overskuddsmengder, men som en av de normale avsetningskanaler den påkrevde store og effektive fiskeflåte må ha, for å kunne etterkomme totaletterspørselen på 3 millioner crans (5 114 000 hl).

»The Board påstår ikke at disse forslag er den eneste løsning på næringens problemer. Ikke desto mindre er forslagene et sammentrengt forsøk på å kartlegge gjenoppbyggings- og nyskapsingspolitikken for næringen sett som et hele. The Board ber om konstruktiv kritikk, men framhever

nødvendigheten av at gruppene tilkjennevir sine særsyn på saken med tilbørlig hensyntaken til næringen som et hele. Hensikten er å legge et omforenet program for gjenreising og nyskaping i hvilket samtlige grener av næringen må være

forberedt på å delta med den hjelp fra The Board, som dette er bemyndiget til å gi.

The Board oppstiller utviklingen av sin plan tabellarisk på følgende måte:

	1946	1947	1948	1949	1950	1951
<i>Hjemmeforbruk.</i>						
Fersksild	250 900	250 900	300 000	350 000	350 000	350 000
Kippers (inkl. rundrøkt sild og bøkling)	350 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Hermetikk	30 000	30 000	40 000	40 000	50 000	50 000
Agn	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
<i>Eksport.</i>						
Salting	330 000	340 000	350 000	380 000	500 000	600 000
Røking for tropemarkeder	20 000	30 000	30 000	50 000	50 000	50 000
Ising	50 000	50 000	70 000	70 000	100 000	100 000
Kippers	10 000	30 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Hermetikk	20 000	40 000	50 000	50 000	50 000	50 000
<i>Tilvirking som skal utvikles.</i>						
Hurtig frysing:						
Hjemmemarkedet	10 000	30 000	40 000	60 000	80 000	100 000
Eksport	—	—	10 000	20 000	30 000	50 000
Til kippersproduksjon	—	—	20 000	50 000	80 000	100 000
Marinader	70 000	80 000	90 000	90 000	100 000	100 000
Sildemel og olje	30 000	100 000	300 000	500 000	700 000	1 000 000
Tørking	1 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Total	1 181 000	1 392 000	1 762 000	2 122 000	2 552 000	3 012 000

Stor og kostbar.

Kommentar til Herring Industry Boards plan for sildefisket.

Herring Industry Boards plan for gjenoppbyggingen og reorganisasjonen av det britiske sildefiske er blitt møttatt med blandete følelser innen næringen. Vi gjengir nedenfor en del av de kommentarer som redaktøren av Fishing News« gir i sitt blads leder den 7. desember d. å.:

»Herring Industry Boards' framtidsplan for sildefisket har foreløpig ikke vært gjenstand for bestemte meningsytringer hverken for eller imot. Planene er gigantiske og kanskje så fordringsfulle at næringen ikke vil støtte dem. Planenes gjennomførelse vil avstedkomme millioner i ny belastning tillagt skattyternes allerede på forhånd meget tunge byrde. Ett tusen moderne drivere pluss redskaper vil kreve et hvilket som helst beløp mellom 14 og 16 millioner pund av våre resurser og ved siden av det, de millioner som vil gå med til å opprette kjøleanlegg, bygge en sildoljeindustri, tørkerier og fryserier. Legg så til dette de beløp som må utredes til en utvidelse av Herring Industry Board og Fiskeridepartementet i form av lønninger etc. til en stab av nye funksjonærer, og man vil nå et meget stort beløp. For nærværende høres alt vel og bra, men med hensyn til framtiden — — —? Det er ingen som behøver å tvile på at den nåværende »boom« i omsetningen av matvarer er rent midlertidig. Med UNRRA's opphør og en umiddelbar etterfølgende sterkt skjerpet konkurranse fra Island, Norge og Holland, vil dagens lette omsetningsforhold på eksportmarkedene forsvinne. Dog alt tatt i betraktning, må det sies, at The Board utviser et stort og optimistisk vidsyn,

og at næringen, hvis det gamle ord, at den har »gambling spirit« fremdeles står ved makt, har anledning til å gripe de sjanser som melder seg.

Til The Boards ros må det sies, at det tjener institusjonen til ære, at dens første handling etter at institusjonen er blitt gjenopprettet med en del av sine gamle fullmakter, er å ha framlagt en plan for de britiske sildefiskeriers gjenoppbygging og reorganisasjon. Planen krever et samarbeid innen næringen, som har manglet i fortiden.«

Det hollandske sildefiske.

I uken som endte 30. november ilandbrakte hollandske fiskefartøyer 17 688 tonner fiskepakket saltsild og dertil 705 tonn fersksild. Siden sesongens begynnelse er der ilandbrakt 107 698 tonner matjessild, 105 898 tonner fullsild, 485 248 tonner steurharing og 7562 tonner ijleharing, tilsammen 706 406 tonner saltsild, hvortil 21 870 tonn fersksild.

Det svenske sildefiske.

I uken til 7. desember ble det av svenske fiskefartøyer ilandbrakt 729 tonn trålsild og 145½ tonn snurpesild. Trålsilden ble tatt nordvest av Skagen, ved Vinga, Anholt og Haken, snurpesilden ble tatt vest av Måseskär. Priser på trålsild var 48—80, gjennomsnittlig 64 øre pr. kg, på snurpesild 26—47, gjennomsnittlig 35 øre pr. kg. Siden sesongens begynnelse 1. juli er der ilandbrakt 483 tonn garnsild, 23 442 tonn trålsild og 1649 tonn snurpesild, tilsammen 25 574 tonn mot i fjor samtidig 14 370 tonn. I år er der blitt saltet 10 916 tonn mot i fjor 6425 tonn.

Fisk brakt iland i Møre og Romsdal fylke 1946.

Fiskesort	I uken		
	Fra 1/1-30 11	Fra 2/12-9/12	Fra 1/1-9/12
	kg	kg	kg
Torsk	489 423	25 527	514 950
Sei	2 386 168	967	2 387 135
Lyr	8 413	—	8 413
Lange	8 385 271	48 929	8 434 200
Blålange	42 020	—	42 020
Brosme	1 654 409	13 559	1 667 968
Hyse	380 149	8 240	388 389
Lysing kolmule ..	1 380	—	1 380
Kveite	794 928	1 670	796 598
Gullflyndre, rødsp.	49 463	1 610	51 073
Smørflyndre	13 810	—	13 810
Ål	25 333	—	25 333
Uer (rødfisk)	495	—	495
Steinbit	1 622	—	1 622
Breiflabb, ulke ..	6 050	—	6 050
Skate, rokke	21 021	18 990	40 011
Annen fisk	47 324	4 030	51 354
Håbrand	74 724	32	74 756
Pigghå	219 056	63 625	282 681
Makrellstørje	4 587	—	4 587
Hummer	68 489	7 361	75 850
Reker	39 062	1 245	40 307
Krabbe	878 003	4 003	882 006
I alt	15 591 200	199 788	15 790 988
Herav til:			
Ålesund	8 942 268	87 192	9 029 460
Kristiansund N ..	1 605 874	20 192	1 622 066
Smøla	592 051	—	592 051
Bud—Hustad	545 064	4 902	549 966
Ona—Bjørnsund ..	1 014 173	3 554	1 017 727
Bremsnes	1 474 090	73 400	1 547 490
Lever	5 661.5	32	5 696.5

Sildefisket fra East-Anglia.

Ved utgangen av november måned var der til havner i East Anglia (Lowestoft og Yarmouth) under høstfisket innbrakt tilsammen 317 000 crans sild til en verdi av £ 1 114 000. Dette er omtrent dobbelt så meget som i sesongen 1945 med 146 241 crans til verdi £ 610 286. Hjemmemarkedet har av årets fangst absorbert en større mengde enn hele fjorårsfangsten, og til salting er der medgått om lag 103 000 crans. Over 250 skotske drivere som deltok i fisket har nå sluttet av driften og gått hjem. De fleste skotske sildearbeidere er også hjemreist.

Islands fiskeeksport pr. 30. sept. 1946.

Islands statistiske byrå har offentliggjort følgende oppgave over utførselen av fiskeriprodukter i tiden januar—september 1946, dens mengde og verdi samt bestemmelsesland. (Mengden i tonn og verdien i parentes i 1000 isl. kr.).

Fullsaltet klippfisk:

Frankrike 728 (1240), Hellas 3140 (5383), Storbritannia 776 (1089), Sverige 400 (686), andre land 95 (155).

Saltet fiskefilet:

Italia 144 (242), Tsjekkoslovakia 132 (224), andre land 12 (25).

Tørrfisk:

Italia 93 (433), andre land 1 (4).

Isfisk:

Storbritannia 66 502 (58 871).

Frossen fiskefilet:

Danmark 9 (28), De Forente Stater 1953 (5111), Frankrike 1836 (4735), Nederland 162 (392), Sovjet-Samveldet 7433 (18 441), Storbritannia 1239 (2787), Sverige 152 (377), Tsjekkoslovakia 2290 (6167).

Fiskehermetikk:

De Forente Stater 193 (724), Tsjekkoslovakia 153 (936), andre land 16 (76).

Saltet sild (tønner):

Danmark 7975 (1380), De Forente Stater 100 (66), Sovjet-Samveldet 36 570 (5917), Sverige 21 968 (3796).

Frosset sild (tonn):

Færøyane 37 (38), Nederland 11 (17).

Tran:

Belgia 150 (776), Danmark 292 (1147), De Forente Stater 5643 (20 895), Nederland 71 (282), Norge 244 (245), Storbritannia 600 (2381), Sverige 50 (260), andre land 18 (33).

Sildolje:

Danmark 39 (46), Norge 426 (415), Sovjet-Samveldet 3310 (5356), Storbritannia 5876 (8230), Tsjekkoslovakia 20 (37).

Fiskemel:

Danmark 611 (378), De Forente Stater 1238 (899), Irland 500 (313), Nederland 550 (359), Storbritannia 100 (47), Sveits 1682 (1072), Tsjekkoslovakia 385 (276).

Sildemel:

Nederland 1911 (1392), Storbritannia 2220 (1622).

Saltet rogn (tønner):

De Forente Stater 248 (78), Frankrike 11 404 (2128), Sverige 1343 (293), andre land 55 (8).

Fiskeriene i Hellas.

Hellas's kystlinje har en lengde av nær 14 000 kilometer; de greske innsjøer og elver er henholdsvis 340 kvadratkilometer og 2408 kilometer.

I innsjøene er det en noenlunde god fiskebestand, hvilket ikke er tilfelle for elvenes vedkommende, idet vannstanden i disse — som følge av den lange, tørre sommer og de sterke regnfall om vinteren — er høyst uregelmessig på de forskjellige årstider.

De greske hav er av en meget uregelmessig beskaffenhet, idet havbunnen ofte består av små »diger«, som ikke frambyr gode betingelser for fiskebestanden. Men det finnes også en del store sandbanker hvor betingelsene er gode, og hvor det egentlige havfiske foregår. Men selv på disse banker finnes fiskens naturlige føde ikke i så stor utstrekning som det kunne være ønskelig.

I 1940 var ca. 15 000 av landets innbyggere beskjeftiget med fiske, og antall fartøyer var ca. 3500, fordelt slik:

Havfiske: 500 båter.

Kystfiske: 2000 båter.

Fiskebåter som ble benyttet på elver og innsjøer: 1000.

Utbyttet utgjorde godt og vel 25 000 tonn, som var fordelt som følger:

Havfiske: 15 000 tonn.

Kystfiske: 4000 tonn.

Fisket i elver og sjøer: 6000 tonn.

Fangstens totale førstehandsverdi i 1939 beløp seg til 450 millioner drachmer etter drachmens daværende verdi; fiskeredskapenes verdi var 80 millioner drachmer. Når dette beløp (samt de beløp som ble anbrakt i forpaktningssavgifter for fiske i elver og sjøer, i alt 20 millioner drachmer, og 10 pst. i avskrivning på den investerte kapital etc.) fratrekkes, viser det seg at nettoutbyttet av fisket i nevnte år utgjorde 325 mill. drachmer, hvorav 295 mill. gikk til fiskerne som lønninger og 30 mill. til arbeidsgiverne og forpakterne av fiskerettighetene i elver og sjøer.

Den innenlandske fiskeproduksjon var imidlertid ikke tilstrekkelig til å dekke forbruket. Derfor var det også nødvendig å importere fisk fra utlandet. Denne import beløp seg i 1939 til 264 mill. drachmer og fordelte seg slik:

Fersk fisk	5 422 tonn
Saltet fisk	2 282 —
Hermetikk av østers og musling	65 —
Torsk (kablian)	12 790 —
Kaviar og »rød kaviar«	345 —

I alt 20 904 tonn

De greske fiskerianlegg bestod av ca. 50 anerkjente foretakender, som årlig framstilte 2500 tonn saltet fisk og en ganske liten mengde røyket fisk.

Under okkupasjonen ble den greske fiskeflåte redusert med 25 pst. Særlig de store båtene ble rekvirert av fienden, og de er enten blitt senket, fullstendig ødelagt eller forsvunnet. De fiskeredskaper (garn, tauverk etc.) som er igjen, har man ikke kunnet fornye på en årrekke, derfor er de nå i en dårlig forfatning.

Det har i den senere tid i noen grad lyktes å fornye de tapte båtene enten ved bygging av nye eller ved heving av dem som har vært senket; og ved alliert hjelp er det ankommet iallfall en liten del av de materialer som man har bedt om (250 tonn garn og snører, 360 tonn tauverk, 170 tonn jerntråd, 2000 tonn maskiner og 14 000 m² tre).

Men fisket er ikke kommet i full gang ennå, hverken på havet eller i elver og sjøer. Dette skyldes dels forsinkelser i de nevnte leveranser, dels andre grunner, f. eks. store minefelter som man ennå ikke har fått ryddet. For distriktene Athen og Saloniki oppgis fiskeresultatene som nedenfor nevnt for et kvartals vedkommende i 1940 og i 1946:

	1940	1946
Athen	900 tonn	510 tonn
Saloniki	1 500 —	450 —

Ifølge de undersøkelser som fiskerimyndighetene har foretatt, mener man at fangstutbyttet vil kunne økes slik at fangstene blir langt større enn før krigen.

Således ga de greske innsjøer den gang et utbytte på bare 2—4 kg fisk pr. stremma (1 stremma = 10 ar), mens utbyttet i andre land er 8—12 kg. I elvene fiskes der bare 6 kg pr. stremma, hvilket også er altfor lite.

En mulighet som hittil har vært forsømt i Hellas, er østers-oppdrettingen. Da den imidlertid har slått godt an i andre land, f. eks. i Italia, vil det nå bli gjort forsøk, og man har allerede opprettet en østerspark ved Salamis.

Havfisket burde også kunne forbedres. Situasjonen er for tiden den at båtenes konstruksjon og motorenes utilstrekkelige styrke bevirker at fisket kun kan finne sted på 100—120 meters dybde. Hvis dette fiske kunne foregå på 2—300 meter, ville et langt større utbytte kunne oppnås. Dessuten er fisketransporten dårlig organisert, samtidig som fordelingen er uregelmessig.

Man tenker derfor på å bygge større båter med motorer på 100—150 hestekrefter. Man har bestilt trelast og motorer, og en del av bestillingene er allerede ankommet.

For å utvikle fisket ytterligere planlegger Fiskedirektoratet å sende ekspedisjoner til Nyfundland. For å gjennomføre denne plan kreves det et beløp av 300 millioner drachmer (førkrigsverdi), og det vil det kanskje bli vanskelig å oppdrive.

For å hjelpe fiskerinæringen teknisk sett ble det i mai i år i Piræus innvidd et hydrobiologisk institutt hvis oppgave blir å foreta vitenskapelige undersøkelser. Samtidig mottok instituttet som gave fra UNRRA et motorskip som skal tjene til å foreta de nødvendige havundersøkelser, og som er innrettet med alle nødvendige hydrobiografiske instrumenter. (Ifølge en innberetning fra minister H. Wichfeld, Athen, til »Norges Utenrikshandel«).

Landbrakt fisk til Måløy og omegn i tiden 1. januar til 7. des. 1946.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse		
		Fersk	Saltet	Hermetikk
	kg	kg	kg	kg
Torsk	487 629	472 629	—	15 000
Sei	827 594	766 594	—	61 000
Levende sei	46 500	46 500	—	—
Lange	1 109 212	625 062	484 150	—
Brosme	396 627	352 057	44 570	—
Hyse	51 581	51 581	—	—
Kveite	67 084	67 084	—	—
Gullflyndre	49 464	49 464	—	—
Skate	2 000	2 000	—	—
Annen fisk	4 300	4 300	—	—
Håbrand	45 180	45 180	—	—
Pigghå	559 876	559 876	—	—
Makrellstørje	1 900	1 900	—	—
Hummer	37 720	37 720	—	—
Reker	17 300	17 300	—	—
Krabbe	409 200	—	—	409 200
I alt	4 113 167	3 099 247	528 720	485 200

Tysk trålsildfiske.

Det tyske trålsildfiske regnes nå som avsluttet. Pr. 30. november 1946 var der tilført markedet i alt 85 982 tonn. Der-til kom der inn i første uke av desember 43 tonn, tilsammen 86 025 tonn. Utenom den tyskefangete sild er der tilført Tyskland fra Lowestoft og Great Yarmouth 68 363 kasser à 7/16 cran, 5480 kasser à 1/3 cran, tilsammen 73 843 kasser.

Kanadas produksjon av vitaminholdige oljer.

Fra farvannene nedenfor den søramerikanske vestkysts svulmende liv hele veien til Alaska og fra det Karabiske hav til der hvor Maine og Nova Scotia går over hinannen, tråler Canadas og U. S. A.'s fiskere etter vitaminer.

Utenfor Florida og Sør-Kalifornia bunnskraper de havdypene etter all slags haiarter — hammerheads, leopards, blacktips og soupfins. I farvannene utenfor British Columbia haler de ombord pigghåen som også er en av haiartene — og alt sammen bare for å få tak i den verdifulle tiendedel av fisken — leveren fra hvilken de vitaminholdige oljer ekstraheres.

Vitaminjakten er blitt en ny inkomstkilde for fiskerne i British Columbia. Tidligere ble der importert for store beløp i vitaminholdige oljer av leveropprinnelse fra Europa. Krigen avbrøt forbindelsen, og haifisket vokset som en paddehatt til svært omfang i takt med det behov fabrikantene av farmaceutiske preparater fikk som følge av krigssituasjonen.

På et år alene ga pigghåfisket tre trillioner vitamin A enheter, eller nok til framstilling av 6 000 000 kapsler i vanlig forbruksformat. Størsteparten av denne mengde gikk til »The Dominion vitamin pool« for fordeling til Canada og Imperiet for øvrig. I løpet av en 90 til 100 dagers tid ble det fisket 3 000 000 pund pigghå utenfor Queen Charlotte Islands.

U. S. A.'s haileverfiske yter nå 75 pst. av hele nasjonens vitamin A produksjon, men til tross for siste års fangst på 15 000 000 pund, går nasjonens vitaminbeholdninger stadig ned. Haifisket har antatt sådanne dimensjoner utenfor Florida og Kalifornia at Borden Company har dannet et hjelpeselskap under navn Shark Industries, som i enkelte tilfelle står som eiere av store fiskeflåter, og i andre tilfelle kjøper leveren direkte fra uavhengige fiskere.

I British Columbia hvor fiskerne drifter på en 500 miles lang kystlinje, selger vitaminjegerne sin fangst til Borden Company's Farrallone avdeling. (Farallone Islands). Fiskerne flytter fra fiskeplass til fiskeplass, og blir etterfulgt av en liten flåte av prammer tauet av et moderskip. Prammene drives av kjøperne, og fiskerne leverer dagens fangst til prammene, som lagrer den i et på prammen oppsatt ishus, inntil moderskipet overtar leveren og fører den til Victoria for videre bearbeiding.

Prammene er et flytende handelssted — en kombinasjon av butikk, ishus og herberge, idet en del av førerne har sine familier med seg til sjøs og innretter sin husholdning i en velstelt liten leilighet som ligger vegg i vegg med butikken eller på et dekk over denne. Butikken har et assortement som en vanlig landhandel. I hyllene ligger der hermetikk, tobakk og søte saker. Etter kroker i taket henger side om side sinkbøtter, tekanner, gummistøvler og oljeklær. For leselystne fiskere er der romaner og blader å få kjøpt.

På samme vis som indianerne kom reisende fra alle avkroker i det fjerne nord, til den ensomme handelsstasjon

for å bytte sine skinn med varer før de vendte tilbake til jaktmarkene, således kommer nå havets trappere fra farvannene mellom British Columbias kystlinje og Vancouver Island til sine flytende handelssteder for å bytte sin fisk i kontanter, og kan hvis de ønsker det, kjøpe varer og agn til utrustning til en ny tur til sjøs.

En lørdagsnatt vuggende på Stillehavets bølger kan på denne måte nesten liknes med lørdagsnatt i et landsbysamfunn. Enkelte ganger kan 15—20 fiskefartøyer fortøye seg til en pram og den flytende butikk blir da samlingsstedet for hele flåten. Noen sitter og leser, andre diskuterer politikk, andre prater business eller kanskje gjenkaller de i erindringen hvordan handelsstedet ble overfalt av et par av det 20. århundres røvere, som unnslopp i en motorbåt med et bytte på 1400 dollars.

Ved siden av at de framskaffer de høyst nødvendige vitaminer B og C tynner fiskerne ut pigghåstimene, som engang var så store og tallrike, at laksefiskerne krevet at der ble tatt forholdsregler mot dem.

Inntil lovbestemmelsene ble forandret i fjor ble pigghåen i canadiske farvann tatt med oter-trål. Nå fiskes den med line gjennom hele sesongen, som varer fra mars eller april til november. Anglene plasseres med 15 fots mellomrom og linen står natten over.

Etter at leveren er fjernet blir haien stuert ombord i en flat pram som følger de flytende handelsstedene. Tidligere ble bare leveren gjenstand for salg, men nå kjøpes alt for å fraholde fiskerne fra å kaste kadaverne overbord, idet det har vist seg at dette skremmer fisken vekk fra feltene. Utstyrt med denne viten fabrikerte en kjemiker fra U. S. Office of Strategic Service et haifrastøtende middel, som senere ble brukt av sjøfolk og flyvere som ble tvunget i sjøen i farvann som var hjemsoekt av hai. Den første prøve på 15 pund ble framstillet ved innkoking av 17 000 pund haikjøtt. Senere ble remediet framstillet syntetisk i store mengder.

Nå for tiden blir neppe et grann av haien spilt. Ryggbenene lages til spaserstokker etter å ha vært tørket i solen. Tenner og kjever anvendes til framstilling av souvenirs etc. Haifinnene tørkes til de blir harde som stein før de sendes til Kina, hvor matskjønnerne tar seg av dem. Hudene blir til sko, koffert, regningsmapper, ja til og med til sadler.

Kadaverladningene sleges av moderskipet til fabrikkanlegg, hvor de oppmales til gjødningsmel og andre biprodukter. Oljen ekstraheres fra leveren og sendes til Borden Company's rafinerier i Kalifornia og Illinois, hvor det rene vitamin A konsentrat blir framstillet.

Utnyttelsen av disse kilder til vitamin A framstilling i canadiske farvann er liten sammenliknet med driften utenfor Florida og Kalifornia. Unntatt den risiko som det uforutsiktbare vær på kysten medfører, er driften ikke på langt nær så farlig som fangsten av de større og villere haiarter i tropiske farvann, hvor 9 arter inneholder en lever med et så stort vitamin A innhold, at det lønner seg å drive fangst i større stil.

Haien føder levende unger. Det hender at 50 haiunger blir født på en gang. De forlater øyeblikkelig moren og kan sørge for seg selv fra fødselen av. Der er over 70 kjente haiarter i nordamerikanske farvann, men det er bare omkring et dusin av dem som er gjenstand for etterstrebelse. Fiskerne frykter derfor ikke for at haien skal bli utryddet. På grunn av det uvanlig høye vitamin A innhold har haifiskernes inntekter steget voldsomt. (»Canadian Fisherman«).

Aquacide-oppløsning til preservering av torskelever

Canadian Cod Liver Oil Co. Ltd. som ligger i Rimouski i provinsen Quebec har utvidet sitt anlegg betraktelig. Når den nye bygning, som støter opp til den gamle, er ferdig med nytt rafineringsutstyr, tanker etc., vil den gi Canada det amerikanske kontinentets og muligens verdens største og mest moderne anlegg for framstilling av torskelevertran.

Fabrikken benytter seg av aquacide-prosessen til å bevare torskeleveren i fersk tilstand inntil oljeutvinningen kan finne sted, og kan ved hjelp av denne prosess trekke til seg råstoff fra et meget stort distrikt. Fiskere med basis omkring hele Gulf of St. Lawrence, Magdalen Islands og Cape Breton, sender nå sin lever til anlegget i spesielle ståldrums med innholdet preservert med aquacideoppløsning. Dette preservingsmiddel, som ikke har noen skadelig innvirkning på leveren, har løst anleggets råstoffproblem.

Canadas produksjon av torskelevertran er nå stor nok til å dekke hele hjemmemarkedets behov, og til priser og i en kvalitet, som kan hevde seg i konkurransen med hvilket som helst utenlandsk produkt. («Canadian Fisherman» nr. 10 1946).

»Fiskets Gang« har bedt Statens Fiskeriforsøksstasjon om en uttalelse angående det omskrevne preservingsmiddel aquacide. Denne følger:

»En har her ikke hatt anledning å undersøke aquacides kjemiske sammensetning, men venter større prøve med det første. Aquacid skal etter de informasjoner en har fått bestå av saltsyre tilsatt formalin.

Ved bruk av aquacide i sildoljeframstillingen viser resultatene fra Island (under krigen) et øket melutbytte.

For våre forhold har aquacide neppe noen særlig betydning til konservering av lever for medisintranframstilling. Hvorvidt dette middel kan få betydning for konservering av annen lever (f. eks. av kveite, størje osv.) tør en foreløpig ikke uttale seg om.«

Verdien av utførselen av fisk og fiskeprodukter, hvalfangst og andre produkter av fangst i september 1946.

Fisk og fiskeprodukter:	Kroner
Sild og fisk	22 388 646
Hermetikk	10 264 842
Dyriske forstoffer unnt. hvalkjøttmel	277 239
Tran av fisk, vesentl. torsk.....	2 811 848
—»— annen	2 91 424
Fiskelim	39 070
Melke, silderisp o. a. produkter	30 614
	36 103 683
Hvalfangst:	
Degras	17 502
Herdet fett	8 073 108
	8 090 610
Andre produkter av fangst:	
Seltran.....	115 056
Skin av sel, kobbe og klappmyss ..	143 940
	258 996

NORMAN GRAINGER

HAUGESUND - SVOLVÆR

Skandinavias største og mest moderne saltdepot

Anlegget Haugesund

MARINESALT

Fiskerisalt og Fintsalt

Ideelt for: Fisk, makrell, sild, rogn, melke, hermetikk, kjøtt etc. — Guano og industribruk.

Telegramadr: MARINESALT

P. A. JOHANNESSEN A/S, AALESUND

Megler- og kommisjonsforretning

SALTFISK, KLIPPFISK, SILD, DAMPTRAN, etc. ISHAVSPRODUKTER
Telefoner kontor: 1331 og 1545. Privat 1660. Telegramadr.: TRADING

PETER SKARBØVIK A.S., Aalesund.

Eksport av Klippfisk, Rogn, Sild, etc. Moderne klippfisk-kjølelager for 30 000 vekter klippfisk. Telefoner: 1315 - 1614. Telegramadresse: «Svalbard».

Statens Kjøleanlegg og Fryseri ÅLESUND

Telegramadr.: „Kjøleanlegget“ Telefoner: 3144 - 1740 - 2490, sjefen 2812

Prima frosne fiskeprodukter

A. TØSSEBRO & CO. A.S. — AALESUND

Eneforhandlere og lager for Norge av Johns-Manville „Hyflo“ Filtrørhjelpemiddel. Bedre filtrering av tran og oljer. Brukes av landets største bedrifter.
Telefoner: 1821 og 1049. Telegr. TOESSEBRO.

Transport av Fisk

utføres best med våre Løftevogner.
Alle typer Tønnehjul, Sekkehjul og Kassehjul
BE OM KATALOG

Repr. i Nordland: S. H. Wika, Svolvær
i Troms: H. Evenseth, Tromsø
i Vest-Finmark: Hj. Pedersen Mjånes, Kvalsund
i Øst-Finmark: Kr. Voie A.S, Vardø

STAAL & JERN-INDUSTRI
CENTRALLEBORD OG BERGEN

DRAGØY & CO. A.S. — Tromsø

FERSKFISKEKSORT

| Telegramadresse «Dragøyco»

Telefoner: Kontoret 820. Etter kontortid 611 eller 686

Speciality: Salmon, Halibut, Plaice — Production of Stockfish, Klippfish, Oil
Bankforbindelse: Tromsø Forretningsbank

CLEMENT JOHNSEN A.S. - BERGEN

Mottar til forhandling: Sild, Fisk, Tran, Rogn etc. Lager av Tønner og Salt
Dampskibsekspedisjon: Bergen — Nord-Norge, Bergen — Oslo

De britiske sildefiskeriers utviklingsmuligheter.

Betraktninger på grunnlag av Herring Industry Board's nylig offentliggjorte årsberetning 1946 og de diskusjoner den har medført i fagpressen, dagspressen og Underhuset.

Av fiskeriattaché Karsten Hansen.

I årene 1910 til 1913 nådde de britiske sildefiskerier sitt høydepunkt med årsfangster på opp til 3 millioner crans.

Under og etter verdenskrigen 1914—1918 falt utbyttet av de britiske sildefiskerier temmelig jevnt fra år til annet, og var i 1938 kommet ned : ca. 1½ million crans. Nedgangen i fisket skyldtes i første rekke avsetningsvanskeligheter. I 1935 oppnevnte de britiske myndigheter et silderåd — Herring Industry Board — som fikk til oppgave å finne en vei ut av uføret. Herring Industry Board fikk en temmelig utstrakt myndighet og kunne forføye over ganske store pengemidler til løsning av sin oppgave, men oppnådde ikke særlig oppmuntrende resultater i tiden framover til 1939. I krigstiden ble H. I. B.'s virkefelt automatisk nedskåret til et minimum, og først i år har dette silderåd kunnet gjenoppta sine arbeidsoppgaver på lengere sikt.

Da sildefisket ved East Anglia i begynnelsen av november i år ble usedvanlig rikt, oppstod der levevanskeligheter både i Lowestoft og Yarmouth. Store sildemengder ble i dagevis liggende urørt på kaiene fordi man manglet transportmidler av alle slag. Under de kaotiske forhold som oppstod så H. I. B. ingen annen utvei enn å forby sildefisket i 3 dager, sa kaiene kunne bli ryddet og transportmidler samlet for å muliggjøre nye sildeleveringer. Dette fangstforbud førte til en flengende kritikk mot Herring Industry Board i fag- og dagspressen, inntil saken ble tatt opp til drøftelse i Underhuset. Kritikken gikk, stort sett, ut på at et storfiske var ventet på angjeldende tidspunkt, og at H. I. B. burde hatt tyske fartøyer i beredskap så store sildemengder kunne vært transportert i fersk stand til det sultende Tyskland.

Da krisen var overstått hadde silderådet og dets enkelte medlemmer beholdt myndighetenes tillit så H. I. B. fortsetter sitt arbeid på lang sikt. Det turde derfor være av interesse, i store trekk, å se nærmere på H. I. B.'s planer og utgangspunktet for disse.

Situasjonen i året 1938.

Da lavmålet for Storbritannias sildeomsetning ble nådd i 1938 var fordelingen noenlunde slik:

Eksporten representerte i forskjellige former 2/3 av all sild som ble fanget av britiske fiskere. Herav var

ca. 90 pst. saltsild og fersk, iset sild, hvorav Tyskland avtok noe over halvdel. Resten av saltsilden gikk for det meste til andre land i Europa, hovedsakelig til Polen og Randstatene.

På basis av den nåværende økonomiske situasjon kan man naturligvis vanskelig danne seg et tilnærmet riktig bilde av angjeldende lands behov og kjøpeevne i en årrekke framover. Det blir derfor nødvendig for Storbritannia å finne fram til nye anvendelsesmuligheter for sild, å søke nye eksportmarkeder og å fremme innenlandsomsetningen. Hvis det lykkes å øke avsetningsmulighetene vil det bli nødvendig å utvide den britiske sildeflåtes fangstkapasitet ved modernisering og nybygging av fartøyer.

Herring Industry Board har satt seg som mål innen året 1951 å bringe fangst og avsetning av sild opp til tallene fra årene umiddelbart før 1914, da høydepunktet ble nådd.

H. I. B.'s virksomhet etter 1945.

I noen utstrekning har britiske sildefiskere fått lån til anskaffelse av nye fartøyer og redskaper. Dessuten har der vært eksperimentert med nye typer av fartøyer for sildefangst, og nye apparater for påvisning av sildestimer. Utstrakte forsøk med frysing av sild etter forskjellige metoder har teknisk sett vært vellykket, men neppe kommersielt sett forsvarlige innenfor rammen av de maksimalpriser som gjelder i det britiske hjemmemarked. Videre søker man å finne fram til nye hermetikkprodukter av sild, og å vekke mer interesse for forskjellige sildemarinader (halvkonserver) som begynte å vinne innpass under siste krig.

Røkesild (kippers) har i mange år vært så populær i Storbritannia at ca. 3/5 av den sild som er blitt konsumert i hjemmemarkedet er medgått til framstillingen av denne vare. Under den eksisterende knapphet på bacon og egg har behovet for røkesild som frokostrett steget betydelig. Det antas at røkesilden vil beholde sin popularitet også når der kommer mer bacon og egg i markedet, fordi et stort publikum, som tidligere ikke hadde forsøkt varen, i krigs- og etterkrigstiden har fått smak på den. Ved frysing av fersksild for røking etter hvert, og ved skarpfrysing

Forts. s. 598.

Utførselen av fiskeriprodukter i september 1946.

Etter Statistisk Sentralbyrås månedsoppgaver.

Varens navn	Mengde-enhet	September		Januar-sept.		Varens navn	Mengde-enhet	September		Januar-sept.	
		1946	1945	1946	1945			1946	1945	1946	1945
<i>Sild, fersk, ialt</i> ...	tonn	1 818	—	52 169	43 594	Reker.....	kg	67 690	1 185	420 551	2 244
Herav:						<i>Hermetikk ialt</i>	»	5207 060	3 824	¹⁾ 21 836 229	3 915 904
Vårsild	»	—	—	39 192	29 074	Herav:					
Storsild	»	4	—	8 653	14 294	Røkt småsild i olje	»	172 338	710	7 623 592	780 347
Fetsild	»	429	—	1 677	226	Do. brisling i olje	»	7 465	—	4 166 910	413 671
Brisling og småsild	»	1 385	—	26 47	—	Do. småsild i tomat	»	32 397	—	201 987	105 258
<i>Fisk, fersk, ialt</i> ...	»	2 339	606	19 122	12 707	Do. brisling i tomat	»	—	—	62 164	—
Herav:						Do. småsild ellers.	»	—	—	—	—
Torskefilet	»	739	601	4 181	10 757	Urøkt småsild i olje	»	20 000	—	20 000	21 956
Annen torsk	»	112	—	5 317	1 858	Do. brisling i olje	»	—	—	21 475	—
Lange	»	261	—	1 751	1	Do. småsild i tomat	»	—	—	45 280	—
Sei	»	401	2	2 795	47	Do. brisling i tomat	»	—	—	—	—
Hyse	»	2	—	220	26	Do. småsild ellers.	»	—	—	—	—
Makrell og horngj.	»	128	—	1 017	—	Do. brisling ellers.	»	—	—	—	—
Kveite (hellefisk)	»	140	3	739	3	Do. brisling ellers.	»	120	—	3 179	—
Flyndre	»	28	—	248	—	Røylt storsild eller					
Ål	»	49	—	116	—	vårsild i olje ...	»	—	—	—	—
Uer	»	—	—	1	—	Do. do. i tomat ..	»	—	—	12 150	—
Pigghå	»	—	—	52	—	Do. do. ellers	»	4 911 230	—	¹⁾ 9 042 132	1 696 204
Håbrann	»	355	—	1 932	—	Urøylt do. do. i olje	»	—	—	—	—
Laks	»	1	—	43	—	Do. do. i tomat ..	»	—	—	—	—
Mat	»	—	—	—	—	Do. do. ellers	»	—	—	—	—
ate og rokke ..	»	—	—	1	—	Annen sildehermet.	»	21 725	—	141 395	841 820
n	»	—	—	93	—	Mjølke	»	—	—	4 200	—
n	»	123	—	—	—	Makrell	»	—	—	—	—
<i>Sild, saltet, ialt</i>	»	2 297	2	6 260	729	Fisk forøvrig	»	4 658	—	95 789	46 500
Herav: Rotskjær ..	»	60	—	134	2	Krebs og skjeldyr	»	—	—	—	—
Rundfisk, Finn. v.	»	199	—	516	3	Rogn (også kaviar)	»	9 894	1 152	148 318	4 979
— Annen	»	1 998	2	5 399	722	Fiskeboller (pud-					
— Afrikavare ..	»	—	—	4	—	ding, kaker o. l.)	»	14 446	1 162	194 371	2 593
Lange	»	—	—	3	—	<i>Sildemel</i>	tonn	—	—	4 124	¹⁾ 925
Sei	»	7	—	99	—	<i>Fiskemel</i>	»	508	—	2 629	1 450
Hyse (kolje)	»	—	—	39	1	<i>Hvalkjøttmel</i>	»	—	—	—	—
Brosme	»	27	—	66	1	<i>Levermel</i>	»	68	—	605	—
<i>Klippfisk ialt</i>	»	3 604	2	20 175	3	<i>Tangmel</i>	»	60	—	393	—
Herav:						<i>Sel- og kobbeskinn</i>	kg	49 378	—	97 954	—
Torsk	»	3 604	2	19 949	3	<i>Lim</i>	»	12 440	100	70 144	5 270
Lange	»	—	—	209	—	<i>Rogn, saltet:</i>					
Sei	»	—	—	10	—	Av torsk	tonn	—	1 019	3 276	1 955
Hyse (kolje)	»	—	—	3	—	Annen	»	—	—	—	—
Brosme	»	—	—	4	—	<i>Tran ialt</i>	hl	13 949	1 539	171 247	4 779
<i>Sild, saltet, ialt</i> ...	»	2 884	1 677	92 662	11 076	Herav:					
Herav:						Dampmedisintran.	»	6 375	1 507	90 744	4 320
Vårsild	»	174	3	50 488	3 995	Råmedisintran ...	»	—	—	1 135	—
Storsild (slosild) ..	»	38	5	34 935	5 100	Blank	»	4 088	19	39 416	299
Fetsild	»	254	5	4 579	317	Brunblank	»	2 209	11	20 720	82
Skjæresild	»	2	—	123	—	Brun	»	178	—	538	—
Nordsjøsilid	»	—	—	5	—	Håtran	»	321	—	2 306	—
Islandssild	»	2 416	1 664	2 532	1 664	Kveiteolje	»	4	—	529	—
Brisling	»	—	—	—	—	Av sel	»	631	—	4 316	—
Kryddersaltet, her-						Bottlenose- og					
under appetitsild	kg	438 333	—	747 833	—	spermasettran ..	»	—	—	11	—
Brisling, kr.salt.						Sildolje	»	143	2	11 532	78
(ansjos)	»	—	—	—	—	Stearin	kg	3 483	—	35 193	—
<i>Salt fisk, ialt</i>	tonn	66	143	31 878	2 599	Herdet fett	tonn	4 492	—	16 415	129
Herav:						Fettsyre	kg	190 165	—	528 535	5 061
Torskitnr. og ks. mv.	»	1	24	21 960	2 478						
Makrell i —»—	»	1	—	1	—						
Men —»—	»	64	119	7 517	121						
løs i fartøy	»	—	—	—	—						
banevogn	»	—	—	2 400	—						
stet	kg	242 737	20 312	1 391 918	20 312						
mer	»	24 526	7 018	300 424	15 477						

¹⁾ Rettet.

Vekslinger i vintersildfisket.

Av cand. mag. Olav Aasen.

Tiden for storsildfisket rykker nå nær, og alle som skal delta i fisket og nyttiggjøre fangstene på land, gjør sine forberedelser. Og de spekulerer vel også på, hvordan fisket vil arte seg.

I siste sesong gikk spekulasjonenes bølger høyt, fordi det varte og rakk før fiskerne kom i kontakt med silden, og fisket ikke kom i gang før januar måned var gått, et enestående tilfelle i drivgarnsfiskets historie. Alle momenter, som var lagret i erindringen, ble tatt fram til forklaring av hvorfor silden uteble, og også det gamle spøkelse om sildefattige perioder kom fram i avisinnleggene. Bar det mot en slik periode som i tiåret 1873—83 nådde sitt lavmål med svarte garn og tomme noter i 1875? Og spørsmålet om fiskets forflytning i rom og tid, fra nord mot sør og fra tidlig mot sent, var også fremme.

Jeg syntes derfor det var riktig å skaffe tilveie et oversiktlig bilde av hvorledes fisket hadde urtet seg gjennom årene, og ba derfor fiskeriasistent Aasen om å samle sammen alle de data, som finnes i fiskeriinspektørens beretninger, »Fiskets Gang« og fiskeristatistikken, og bearbeide dette materiale slik, at der til slutt ville komme fram en lett overskuelig oversikt om hva de nevnte kilder inneholder av opplysninger. Dette er han i ferd med, men det er jo et langt lerret å bleke. Imidlertid er bearbeidelsen i en retning kommet langt, og da jeg synes at resultatene er så interessante, kan jeg tenke meg, at også de aktive fiskere og andre fiskeriinteresserte vil synes det samme. Derfor har jeg bedt herr Aasen om å lage denne artikkelen. Den sikter på å gi en ren beskrivelse av stor- og vørsildfisket fra 1910 av, ikke noen utredning av alle de forhold, som tilsammen har virket inn på fisket, sildens gang i sjøen, bestandens størrelse, forholdene i sjøen, værforholdene, utviklingen i fangstteknikken, og hva der ellers kan spille inn. En slik forklaring av årsaksforholdene er en veldig stor oppgave, som imidlertid krever at det faktiske forløp av fiskeriene først blir klarlagt.

Einar Lea,
fiskerikonulent.

Vintersildfisket står nå for døren og blir imøtesett med spenning fra forskjellige hold, da i første rekke de som er direkte økonomisk interesserte. Men godt eller dårlig fiske angår ikke bare den engere krets av fiskere, tilvirkere og eksportører. Det er en sak som berører oss alle. Man behøver bare å nevne produkter som sildolje til f. eks. margarinfabrikasjon, sildeemel til fôr, guano til gjødning osv. Sild og sildeprodukter er dessuten viktige eksportvarer som skaffer oss hardt tiltrengt utenlandsk valuta.

Det er derfor ganske naturlig at vekslingene i sildefisket er og har vært gjenstand for særlig interesse. Allerede i kongesagaane finner man omtalt slike vekslinger. Og opp gjennom tidene finner man hos forskjellige forfattere forsøk på å forklare disse fenomener. I middelalderen med sin sterke religiøsitet ut-

legges de som velsignelser eller straffedom, senere dukker opp mer »rasjonelle« forklaringer. Selv i våre dager har man ikke full klarhet over sildens vandringer og årsakene til vekslingene innen sildefiskeriene. Sildens gåte er ennå ikke løst.

Men selv om de dypere årsaker ennå ikke er klarlagt, så kan man iallfall studere selve vekslingene på et sikrere grunnlag enn før, idet der nå finnes et omfattende statistisk materiale som tillater oss å følge variasjonene i tid og sted for fisket og vekslingene i utbyttet. Vi skal i denne oversikt bare se på hvordan

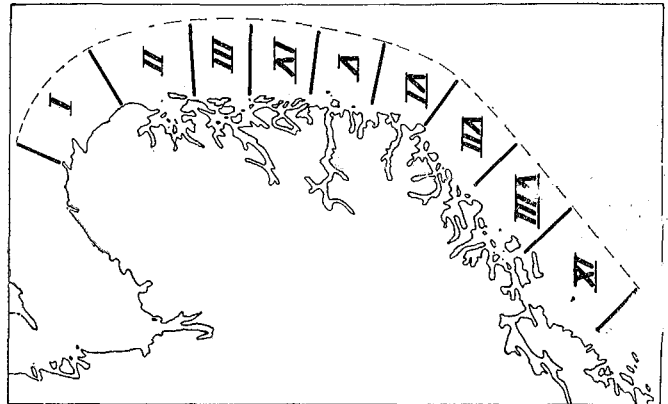

Fig. 1. Områdenes beliggenhet langs kysten. Sammenlign teksten.

fangstmengden av vintersild i årene 1910—44 fordeler seg innen vintersilddistriktet som vi i nevnte tidsrom kan avgrense til vestkysten fra Lindesnes til og med Sør-Trøndelag, og til slutt nevne kort hvordan tiden for fisket har variert. Figur 1 gir et »plastisk« bilde av hvordan utbyttet fordeler seg langs kysten. Før vi går til nærmere analyse av figuren, skal der i korte trekk omtales hvordan den er konstruert og hvordan den skal forstås. Kysten fra Lindesnes til og med Sør-Trøndelag er inndelt i 9 områder som svarer nokså nær til de vanlige fiskeristatistikkdistrikter. Der er en del avvikelser som det ikke er nødvendig å gå inn på her. Områdene er:

- I. Lista og Jæren (Lindesnes—Obrestad).
- II. Nord-Rogaland (Obrestad—Vikse).
- III. Sunnhordland (Vikse—Korsfjorden).
- IV. Nordhordland (Korsfjorden—Fedje).
- V. Sognekysten (Fedje—Stavfjorden).
- VI. Fjordane (Stavfjorden—Stad).
- VII. Sunnmøre (Stad—Ona fyr).
- VIII. Nordmøre (Ona fyr—Veiholmen fyr).
- IX. Sør-Trøndelag (Veiholmen fyr—Kya fyr).

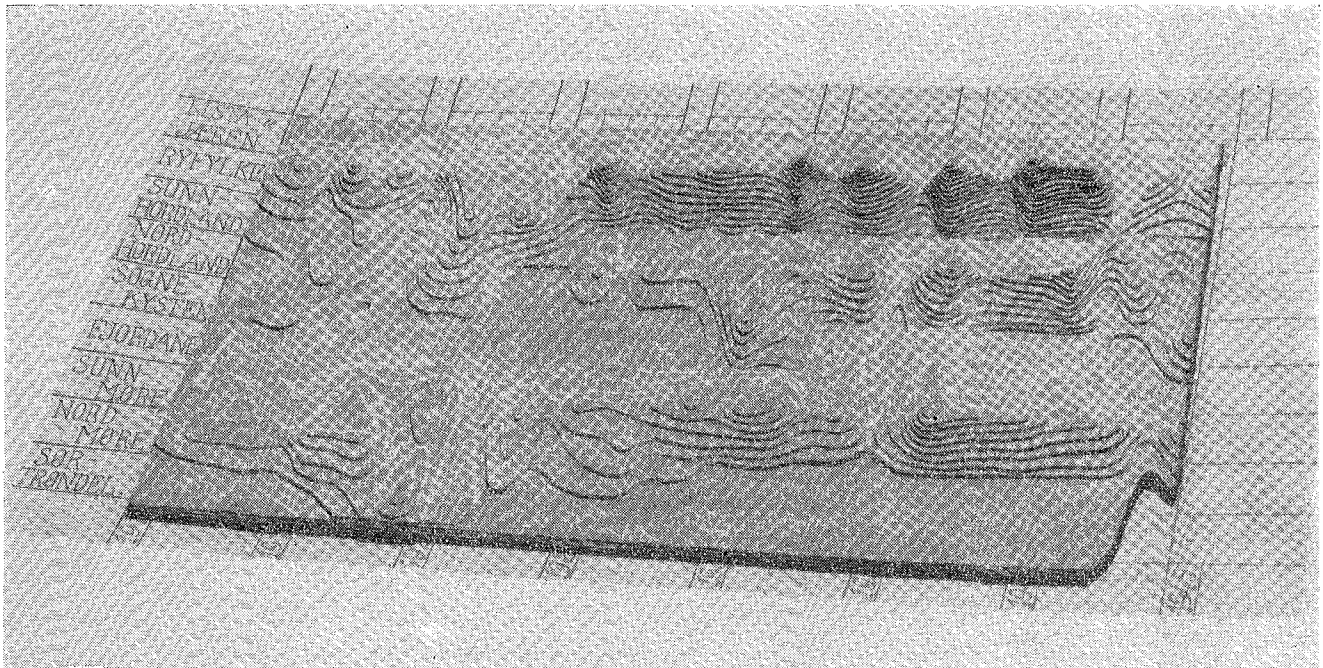

Fig. 2. Fordelingen av ilandbrakt kvantum vintersild langs kysten fra 1910 til 1944. Forskjellen mellom hver »avsats« er 100 000 hl. Sorte felter, intet fiske.

Beliggenheten framgår av fig. 2. De nummererte feltene svarer til inndelingen ovenfor. Utstrekningen av hele vintersiddistriktet er ca. 900 km, altså ca. 100 km på hvert område. Man finner navnene igjen til venstre på fig. 1. Til høyre på figuren er merket av en del mer kjente fiskefelter for å lette orienteringen. For hvert område er der nå regnet ut ilandbrakt kvantum vintersild for hvert år fra 1910 til 1944. Årene er stillet ved siden av hverandre utover mot høyre. Årstallsrekken finnes nederst på figuren. I dette systemet vi nå har laget, svarer der altså til hvert enkelt område i hvert enkelt år et bestemt tall, nemlig antall hl ilandbrakt vintersild. Vi har dermed skaffet oss en oversikt over hvordan utbyttet av fisket fordeler seg på kysten innen nevnte tidsavsnitt.

På samme måte som man ved høydemålinger i terrenget kan konstruere høydekurver på kartet — d. e. linjer gjennom punkter med samme høyde over havet, — så kan man på grunnlag av tallene over ilandbrakt kvantum konstruere linjer gjennom punkter med samme fangstmengde. Her er valgt å trekke kurver for hver 100 000 hl. Vi vil nå betrakte disse kurvene som høydepunkter, og på grunnlag av dem bygge opp et »landskap«. Dette gjøres ved å overføre kurvene til papplater som skjæres til og klebes på hverandre overensstemmende med den innbyrdes beliggenhet av kurvene. Dette »landskapet« er så fotografert og gjengitt på fig. 1. Som man vil se er bildet tatt litt på skrå, derfor skråstillingen av figuren. Vi har dermed

skaffet oss et »plastisk« bilde av fangstmengdens fordeling langs kysten. I »landskapet« svarer altså topper til rikt fiske, daler til dårlig fiske, jevne flater til jevnt fiske, godt eller dårlig etter so mflaten ligger høyt eller lavt. Sorte felter betegner intet iske. Ved å telle trinnene kan man også finne ut kvantum for de enkelte steder i de forskjellige år. Hvert trinn representerer nemlig en stigning på 100 000 hl. For eksempel ligger ilandbrakt kvantum i Nordhordland for året 1933 mellom 700 000 og 800 000 hl. Året før på samme sted ligger kvantumet mellom samme verdier, mens det året i forveien, altså 1931, er 200 000 hl lavere.

Vi skal så se litt nærmere på hva figuren forteller. Man ser straks at utbyttet fra først av grupperer seg omkring et nordlig og et sørlig felt, med tyngden i Rogaland og på Møre. Fra 1928 kommer der et nytt trekk inn i bildet, idet Nordhordland rykker op, slik at fisket fra denne tid grupperer seg om tre rike felter, et nordfelt, et midtfelt og et sørfelt, med tyngdepunktene på Sunnmøre, i Nordhordland og Nord-Rogaland. Denne situasjon holder seg ut over til siste krigen, da forholdene blir mer uklare. Dette skyldes rimeligvis iallfall for en del de restriksjoner fisket da var underlagt. Der skal derfor ikke legges noen vekt på denne tiden. Av andre trekk som springer i øynene, kan nevnes det dårlige fiske i Sogn og Fjordane fram til 1928. Fangsten her var i denne tiden ubetydelig. Ikke noe år kom den opp i 100 000 hl og et år, 1915, var den endog for Sognekystens vedkommende 0 hl.

Etter 1928 merker man seg at Nordmøre og Sør-Trøndelag har overtatt Sogn og Fjordanes rolle som vintersildfattige strøk.

Betrakter vi nå først det nordlige felt, ses at det rikeste fiske faller på Nordmøre i førstningen. Situasjonen er uforandret utover til 1914, da kvantumet stiger og samtidig øker utstrekningen av feltet. Det rikeste fiske er fremdeles på Nordmøre. I årene 1915—17 ligger utbyttet over 500 000 hl, hvilket også er maksimum for Nordmøre i hele tidsrommet fra 1910 til 1944. Tyngdepunktet av fisket svinger så nordover og ligger omkring 1920 i Sør-Trøndelag. Utbyttet var i 1919 nesten 500 000 hl, og dette er rekordåret for Sør-Trøndelag. I de påfølgende år trekker fisket sterkt sørover, og i 1922 ligger tyngdepunktet på Sunnmøre, som siden har beholdt lederplassen i det nordlige felt av vintersilddistriktet. Sør-Trøndelag har siden 1922 ikke spilt noen synderlig rolle i vintersildfisket. Nordmørefisket holder som man ser utover til 1928; men fra denne tid mister også dette fisket meget av sin betydning. Til slutt, i 1943—44, forsvinner silden helt fra de to nordligste områder, Sør-Trøndelag og Nordmøre. Etter 1922 er der som man ser to maksimumsområder i sunnmørsfisket, skilt ved tiden omkring 1934. Dette henger sammen med de nord- og sørgående forskyvning av innsigene; men vi skal ikke gå nøyere inn på dette tema i denne sammenheng. De to maksimumsårene er 1930 og 1936 med henholdsvis ca. 700 000 og 900 000 hl. I 1936 har vi en mektig sørlig utløper av nordfeltet, slik at det dette år (og naboårene) var rikt fiske i Fjordane.

For sørfeltets vedkommende ser man at det rikeste fiske på få unntakelser nær, faller i Nord-Rogaland. I årene 1913—15 og 1917—19 er der nordlige utløpere til Sunnhordland og Nordhordland, slik at der i disse årene også for disse områder er relativt rikt fiske. Fra 1922 har også sørfeltet stabilisert seg, slik at tyngdepunktet ligger i Nord-Rogaland fram til siste krigen. Nærmere bestemt er det det rike fiskefelt Kvitsøy—Karmøy—Utsira som dominerer. Dette er naturligvis vel kjent blant fiskerne og de fiskeriinteresserte. Fisket i Nord-Rogaland er karakterisert ved en rekke topper. De mest framtrædende faller i årene 1923, 1930, 1932, 1935, 1938 og 1940. Etter 1930 er der som man ser to til tre år mellom toppene. Rikest er fisket i 1938 da der i Nord-Rogaland ble oppfisket over 2 000 000 hl. Når man samtidig holder for øyet at hele dette veldige kvantum ble oppfisket i løpet av godt og vel en måneds tid, får man et inntrykk av hvilken aktivitet der er på fiskeplassen i en slik sesong. De dårligste årene er 1921 og 1934 med henholdsvis ca. 300 000 hl og ca. 500 000 hl. Svingningene er som man ser kolossale.

Det midtre feltet som dukker opp i 1928, har som tidligere nevnt sitt tyngdepunkt i Nordhordland, eller om man vil øygaren utenfor Bergen og nordover til Fedje. Som man ser begynner dette fisket samtidig som silden trekker bort fra de nordligste områder. I enkelte år, f. eks. 1929, forskyver tyngdepunktet seg nordover til Sognekysten. Mange fiskere vil sikkert huske det usedvanlig rike fiske ved Bulandet det året. Ellers finner man også i midtfeltet karakteristiske topper, men ikke så utpreget som i sørfeltet. Det beste året for Nordhordland er 1940, da ilandbrakt kvantum var over 1 100 000 hl. 1936 er som man ser ikke langt etter. Også da var utbyttet over 1 000 000 hl. Det er tidligere nevnt at for både nordfeltet og sørfeltet var 1934 et dårlig år. Det samme går igjen i midtfeltet, slik at dette år framkommer som en dal i »landskapet«, fisket var dårlig over hele vestkysten. 1921 var et liknende år, men ikke så utpreget.

Til slutt skal nevnes i korte trekk hvordan tidspunktet for sildeinnsigene har variert i tidsrommet 1910—44. I tiden fram til 1920 begynte fisket omkring månedsskiftet november—desember. Man kan merke en tendens til tidligere og tidligere fiske etter som tyngdepunktet for nordfeltet arbeider seg nordover til Sør-Trøndelag (Halten—Sula). Med den sterke sørgående tendens i innsigene i årene etter 1920, begynner fisket senere og senere, og i tiden utover til 1927 tar det først fart i første halvdel av januar. Etter et plutselig sprang i årene 1928—29 forskyver tidspunktet seg slik at man nå i en årrekke utover til 1935 begynner å fiske i siste halvdel av desember. Etter denne tid har fisket begynt senere og senere, og nå siste år, 1946, var fisket som man husker først i gang i februar.

I tiden 1910—20 da fisket begynte langt nord og meget tidlig, kunne det gå opp til et par måneder fra fisket begynte på nordfeltet og til det tok til på sørfeltet. Etter som innsigene kom sørligere og senere, faller tidspunktene for fiskets begynnelse mer sammen for de to felter. Forskjellen er bare et par uker. Uheldigvis mangler der en del materiale i slutten av 20-årene og begynnelsen av 30-årene. Sparepolitikken i denne tiden gikk også utover statistikken. Gangen i fisket kan ikke følges så nøye. Tidspunktet faller desto mer uheldig som der i denne tid tydeligvis har funnet sted en omveltning i sildeinnsigene. Kommer man nemlig ut til 1937, da statistikk og beretninger blir mer fyldige igjen, er situasjonen den at silden kommer først inn til midtfeltet, omkring årsskiftet og første halvdel av januar, og en måneds tid deretter til sør- og nordfeltet. Dette varer ved ut til 1942. Vi skal

↳Vekslinger i vintersildfisket forts. s. 598.

Norges utførsel av fiskeprodukter fra 1. juli til 7. desember 1946 og uken som endte 7. desember.

Tollsteder	Vårsild		Fetsild og skåret sild tnr.	Storsild tnr.	Islandsild tnr.	Brisling tnr.	Klippfisk i alt tonn.	Tørrfisk i alt tonn.	Rogn tnr.	Damp-tran tnr.	Rå-tran tnr.	Blank tnr.	Brun Blank tnr.	Brun tnr.	Hval-tran tnr.	Hval-olje-fetsyre tnr.	Hval-olje tonn.	Herdet hval-olje tonn.
	Saltet tnr.	Fiekkesild tnr.																
Fredrikstad ¹⁾ .	—	—	—	—	—	330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oslo ²⁾	—	—	118	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristiansand.	64	—	—	—	—	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egersund.....	5 267	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stavanger ³⁾ ..	1 369	—	—	—	1 240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopervik.....	7 737	303	—	25	29 856	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skudenesnes..	9 606	—	—	—	5 386	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haugesund ⁴⁾ .	32 437	169	—	5 308	23 296	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bergen ⁵⁾	7 621	50	6 518	7 112	13 472	—	967	5 936	11 935	33 040	50	10 203	2 787	25	1 261	—	—	65
Florø.....	—	—	1 744	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Måløy.....	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alesund.....	4 393	—	—	24 955	18 166	—	4 407	476	5 714	23 136	592	665	218	535	418	—	—	—
Molde.....	—	—	—	3 322	—	—	9 315	126	6 264	997	—	*)167	856	—	—	—	—	—
Kr.sund ⁶⁾	332	—	404	—	700	—	383	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trondheim ⁷⁾ .	—	—	10 152	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bodø ⁸⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svolvær ⁹⁾ ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tromsø ¹⁰⁾ ...	—	—	500	—	—	—	3	2 270	2 296	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andre ¹¹⁾	663	—	258	—	—	—	2	63	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt	69 489	522	19 694	40 722	92 663	330	15 134	8 986	26 239	63 561	642	13 313	11 358	898	1 882	874	1 687	635
I uken	—	—	1 114	25	82	—	91	270	240	474	—	493	230	—	128	—	—	50

Tollsteder	Herdet spisefett tonn.	Sel-tran tnr.	Sildolje tnr.	Sild, fersk tonn.	Sild, røykt kg.	Makrell, saltet tnr.	Makrell, fersk tonn.	Laks, fersk kg.	Levende ål kg.	Annen fersk fisk tonn.	Hummer kg.	Reker kg.	Fisk, saltet tonn.	Siide-mel tonn.	Tor-skemel tonn.	Annet mel tonn.	Sel-skinntonn.	Herme-fikk tonn.
Oslo..... 1 309	—	2	199	—	—	—	—	—	—	2	—	14 071	2	—	—	—	—	72
Kristiansand.	—	—	—	—	—	—	3	—	—	54	74 089	14 462	3	—	—	—	—	—
Egersund.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28 691	—	—	—	—	—	—
Stavanger.....	—	—	—	679	—	—	343	58	1 458	139	88 910	155 889	—	—	—	100	—	6 138
Kopervik.....	—	—	—	163	—	—	20	—	1 200	1	—	4 283	—	—	—	—	—	105
Skudenesnes..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haugesund....	—	—	—	269	40 872	2 918	85	—	3 780	70	800	—	—	—	—	—	—	919
Bergen.....	—	3 373	1 702	854	394 779	—	—	9 316	74 543	2 769	28 570	14 666	668	223	31	115	2 809	
Florø.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	—	—	—	—	—	—	—	80
Måløy.....	—	—	—	—	—	—	—	—	368	503	—	6 808	179	—	—	—	—	19
Alesund.....	—	1 072	440	—	—	—	—	140	—	1 190	—	9 592	3 132	—	31	—	—	97
Molde.....	—	—	—	428	564 397	—	—	—	—	56	—	—	—	—	—	—	—	—
Krist.sund...	—	—	—	559	—	—	—	—	15 600	731	—	6 228	1 536	—	—	—	—	140
Trondheim...	—	—	—	1 351	7 425	—	11	3 927	—	1 112	3 655	44 293	56	—	—	105	—	1 282
Bodø.....	—	—	—	28	—	—	—	—	—	597	—	—	—	—	—	—	—	—
Svolvær.....	—	—	—	293	—	—	—	—	—	1 963	—	—	—	—	—	—	—	—
Tromsø.....	—	—	—	224	—	—	—	—	—	1 054	—	—	—	—	—	—	—	—
Andre.....	—	—	—	—	—	20	35	2 269	19 305	320	45 642	48 838	1	—	—	—	—	—
I alt	10 151	5 754	2 484	6 471	1 007 473	2 938	497	16 056	134 554	10 664	260 590	387 308	7 846	223	2 330	640	125	1 2020
I uken	72	—	350	946	149 029	—	3	—	200	604	6 776	6 315	363	—	130	136	—	946

¹⁾ 4 852 kg krabbe. ²⁾ 202 tnr. stearin, 328 tnr. bottenosetran. ³⁾ 94 tnr. tonn tangmel. — ⁷⁾ 80 160 kg saltet hvalspekk, 115 879 kg krabbe. ⁸⁾ 409 tonn nordsjesild. ⁴⁾ 8 062 kg haifinner, 4 tnr. sildemelke. ⁵⁾ 2 341 tnr. annen tran, 261 hvalbenmel, 400 kg krabbe, 50 tnr. blåhvaltran. ⁹⁾ Veterinærtran. ¹⁰⁾ 468 kg tonn tangmel, 11 160 kg sildemelke, 879 kg hvalrosshuder, 495 kg røykt laks. ⁶⁾ 100 fersk rogn. ¹¹⁾ 1 065 kg fersk rogn, 40 tonn hvalkjøtt ¹²⁾ 245 kg fersk rogn.

De britiske sildefiskeriers o.s.v. forts. fra s. 592. av ferdigvare, vil man søke å dekke det kippersbehov som vil være til stede utenom fangstsesongene for sild i Storbritannia. Der regnes med at frossen fersksild, uten videre bearbeidelse, og frossen røkesild kan innføres på eksportmarkedene i tillegg til stigende mengder av de tradisjonelle former for sildeprodukter.

Men Herring Industry Board synes klar over at selv en sterkt utvidet produksjon av sild i forskjellige former til menneskeføde ikke løser det største problem: Hvordan kan overskuddet av sild bli nyttiggjort under et lokalt styrtfiske, etter at den stedlige sildebearbeidende industri har forsynt seg til full kapasitet? Det ser ut til at H. I. B. vil løse dette problem ved produksjon av sildolje og mel, en for Storbritannia praktisk talt ny produksjonsgren.

Britisk sildolje- og melproduksjon.

Når denne produksjon ikke tidligere har antatt nevneverdige dimensjoner, skyldes det utvilsomt de britiske sildefiskeres steile holdning til råstoffprisen. Fiskerne har stått så sterkt på de toppriser som fersksildmarkedet og kippersindustrien har kunnet betale for rimelige sildemengder, at de er blitt liggende i havn når fortsatt fangst kunne antas å føre til noe som helst prisfall.

Etter at forsøk er blitt gjort i Lerwick med forhåndsansettelse av sildeprisene for hver enkelt gren av den sildebearbeidende industri, håper H. I. B. at resultatene skal bli så gode at prisordningen skal finne alminnelig anklag blant sildefiskerne i Storbritannia. I så fall får man grunnlag for en betydelig utvidelse av sildolje- og melproduksjonen i Storbritannia. I en del av de større fiskehavner er der allerede en industri som bearbeider fiskeavfall og overskuddsfisk til olje og mel, og som lett kunne innstilles på å motta sild som råstoff. Men H. I. B. har planer om å få anlagt sildoljefabrikker i de distrikter hvor de viktigste sesongmessige sildefiskerier foregår, og eventuelt også å få bygget flytende fabrikker for utnyttelse av sporadiske sildeforekomster annet steds langs Storbritannias kyster.

I sin omtale av oljeproduksjonen legger H. I. B. særlig vekt på viktigheten av å kunne bruke sild som råstoff til fremstillingen av spiseolje til bruk i det britiske hjemmemarked. Også framstillingen av silde-mel synes hovedsakelig planlagt med hjemmemarkedet for øyet, idet det framheves at man vil få et utmerket, proteinrikt kreaturfor til delvis erstatning av Storbritannias betydelige import av kraftforstoffer. Men H. I. B. håper at der vil kunne framstilles et produkt tjenlig til menneskeføde, og regner med at et slikt matmel vil bli særlig etterspurt av befolkningen i de

tropiske egner, hvor der hersker utpreget proteinmangel.

Målet for H. I. B.'s 6 års plan er å nå opp i en årsfangst på ca. 3 millioner crans i 1951, og en regner med bruk av ca. 1000 velutstyrte havgående fartøyer og en del mindre båter for lokalt fiske nær land. En slik sildeflåte antas å ville beskjeftige omkring 12 000 fiskere.

Hvorledes berøres norske eksportinteresser hvis H. I. B. har hell med sine planer?

Fersk, iset sild har både før og etter siste krig vært eksportert fra Norge til Storbritannia i ganske betydelige mengder. Under vintersildfisket i år eksporterte Norge ca. 200 000 kasser til Storbritannia, og etter kontrakten for kommende sesong kan der regnes med et større kvantum for neste år. Norge har regelmessig eksportert en del saltsild til England, i år ca. 1600 tonn.

H. I. B. regner med at Storbritannia selv vil kunne dekke sitt totalforbruk av sild i året 1951.

Derimot venter ikke Storbritannia seg nevneverdig framgang på sine eksportmarkeder for sild i de forskjellige former. Til Storbritannias totaleksport av sild medgikk i året 1938 ca. 960 000 crans, mens tilsvarende anslag for året 1951 bare er satt opp til 1 002 000 crans. Der er regnet med nedgang i eksporten av britisk saltsild og fersk, iset sild, men denne reduksjon i forhold til 1938-eksporten skal etter planen godt og vel oppveies i 1951 ved eksport av frossen sild, kippers, full- og halvkonserver av sild.

Stort sett skulle derfor Storbritannia etter 1951 ikke by Norge større direkte konkurranse på eksportmarkedene enn i førkrigstiden.

Norges gode utsikter til å få sitt silde-mel innført på det britiske marked vil bortfalle om Storbritannia produserer melet selv. Annet slags proteinrikt kraftfor, som Storbritannia nå importerer, vil formodentlig bli utbudt til land som også kjøper norsk silde-mel, slik at prisen på proteinfor i noen utstrekning kan bli påvirket av det større tilbud.

Vekslinger i vintersildfisket forts. fra s. 596.

ikke gå nøyere inn på krigsårene da de vanskelig kan gi et representativt bilde av de egentlige forhold.

Av det ovenstående framgår at der er en sammenheng mellom tidspunktet og stedet for førsteinnsigene. En nøyere undersøkelse tillater oss å trekke den slutning at *nordlige innsig* i alminnelighet vil komme *tidligere* og *sørlige innsig* vil komme *senere*.

Det gjøres oppmerksom på at det som her er behandlet vil mer utførlig inngå i en beretning som vil bli publisert i Fiskeridirektoratets skrifter. Interesserte henvises derfor til disse publikasjoner.